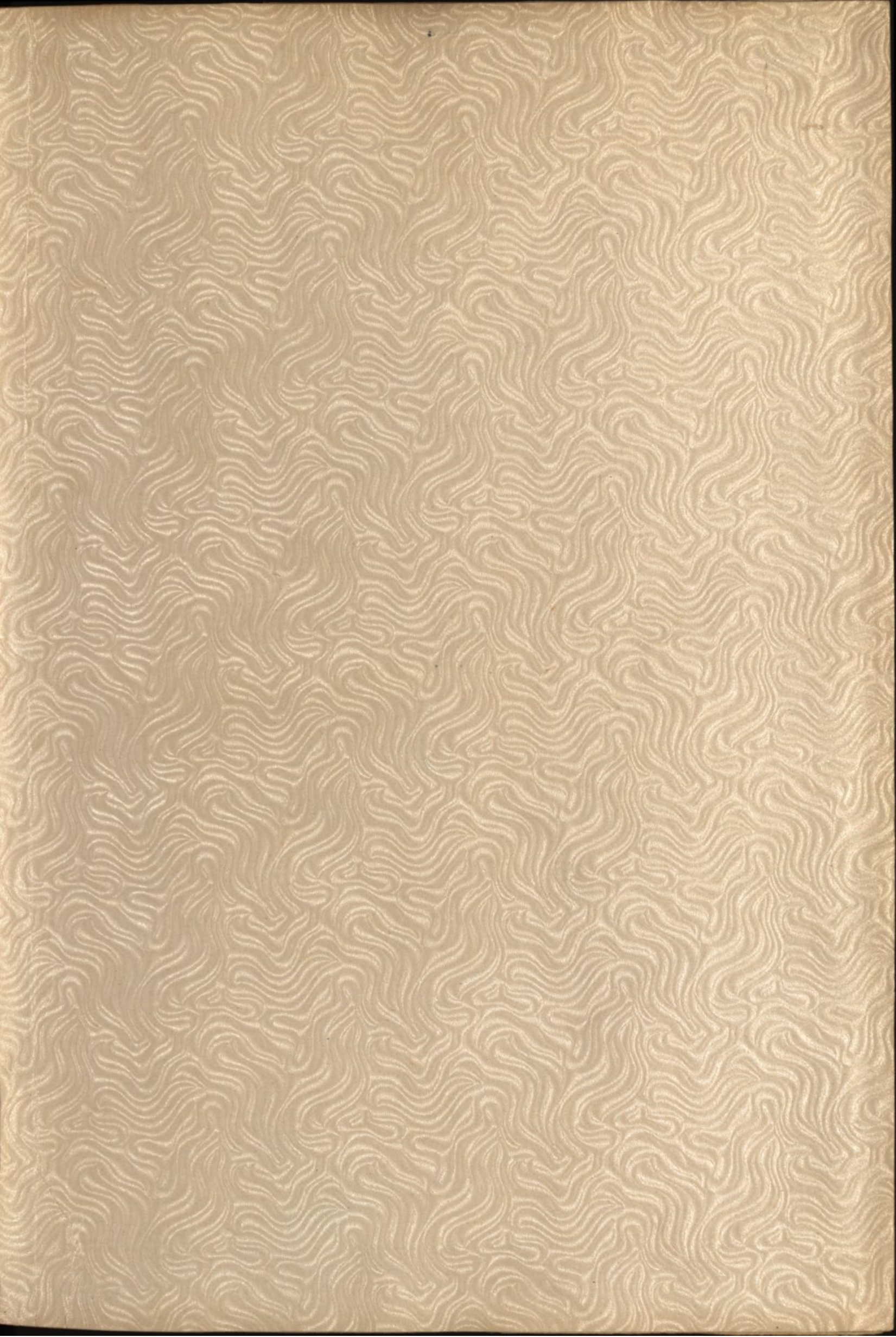
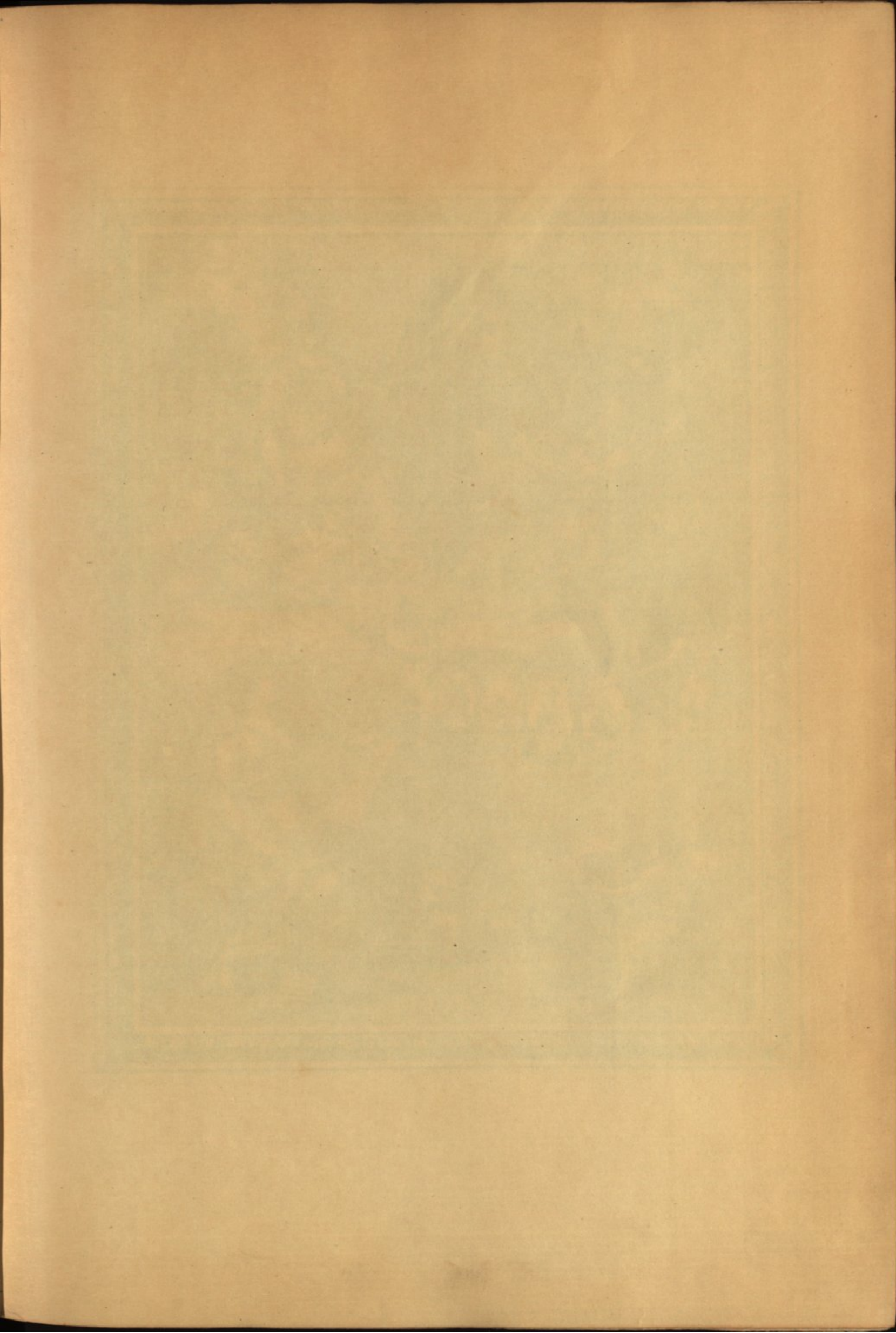

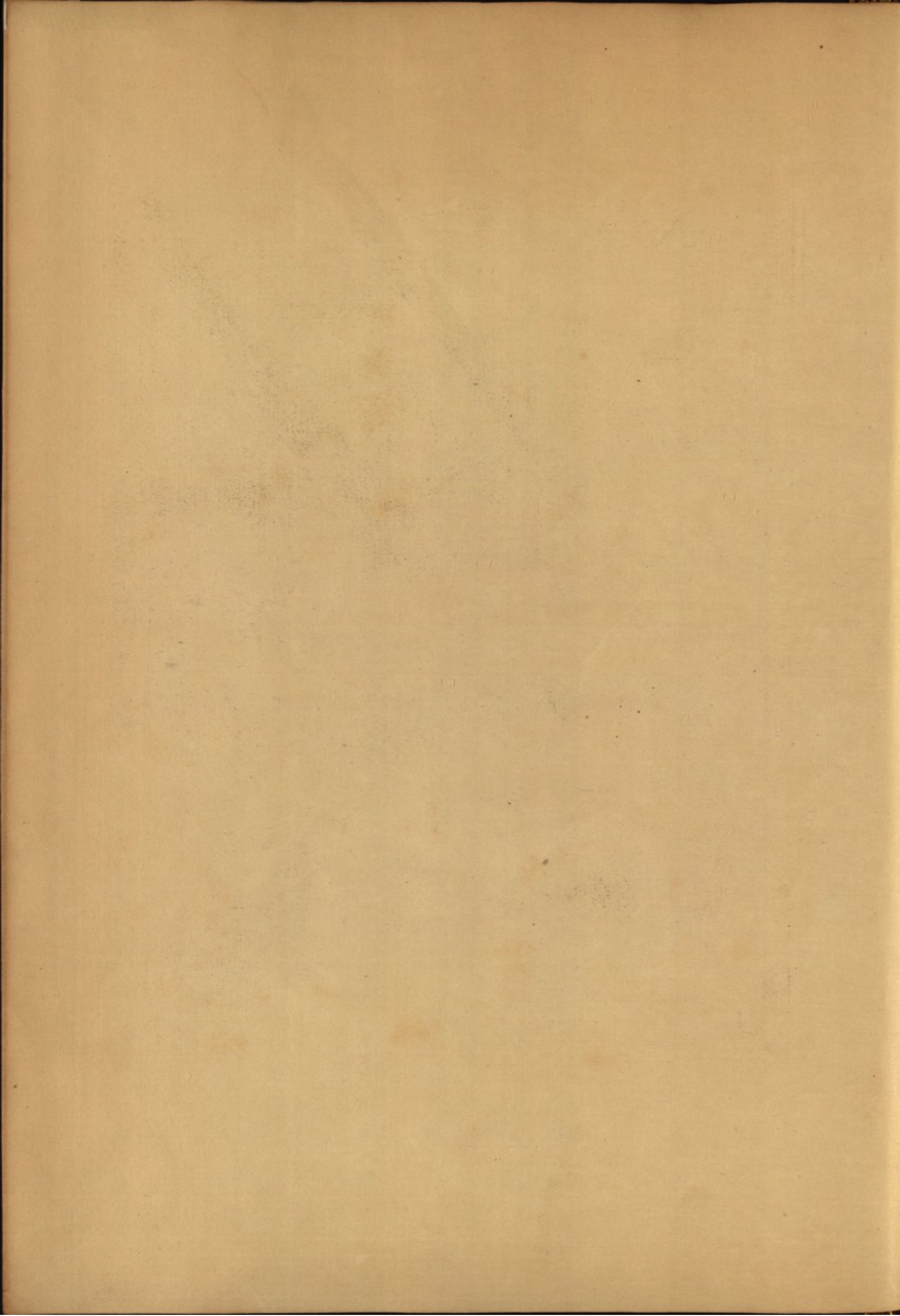

Sala V-T
Gab. 14
Est. 9
Tab. 9
N.º 12

TOANNE
MONTAGNE

JOANNES

PORTUGALLIÆ REGES.

V. T.
14
9
12

JOANNES
PORTUGALIE REGES

V. T.

JOANNES

PORTUGALLIÆ REGES
ADVIVUM EXPRESSI

CALAMO

P. EMMANUELE MONTEYRO
LUSITANO

*Congregationis Oratorij Presbytero, Trium Ordinum
Militarium Examinatore, Regiæ Academicæ Socio.*

CÆLO

A'GUIL. FRANC. LAUR. DEBRIE

PARISINO,

*Regio & Academia Sculptore, Inventore, Deliniator
Calographo.*

ULIS SI

*Regis FRANC
Ejusdem Regiæ*

ANNO MDCCCXLII.
Solitis obtentis facultatibus.

1574
TV

JOANNI V.
LUSITANORUM REGI
MAGNIFICO.

N T I B I
TE, TUOSque sistimus,

* iii

Ut

Ut quidquam
TE dignum sistamus.
Dignum TE Opus
Reddit materia ;
Utque etiam reddat forma,
TIBI sacrandum.

Quod enim
In TE definit,
Si à TE incipiat,
Evadet
Omnibus numeris absolutum.
Non debuit
Alteri à TE
Esse dicatum,
Cùm
A' TE, & à TUIS fuerit dictatum.
Illud
TUI dictarûnt

Regum Exemplaria exhibendo;

TUque
Illorum exempla superando.

In eo
Majorum TUORUM

Infonant dotes,

Probitates, virtutes;

His,

Quas advivum expressæ
Veluti loquuntur Icones,

TUÆ respondent,

Quasi Echònes,

Cùm

Per quæ illi finierunt,

Inciperes.

Regnum,

Quod rexerunt, regis;

Redivivos exhibes,

Dum

Dum vivis;
Additusque Illis,
Illos addis
Major Illis;
TUOS enim Majores facis.
Eorum quilibet
TUI repræsentat partem;
TU verò
Illorum Compendium;
Unus multiplex,
Inter multiplices
Singularis.
Agunt Illi
Alexandros, Cæsares,
Cæterosque Heroes,
Non ultrà progressuri.
TU
Eosdem agis,

Et ultrà progredèris.
Satisque foret,
Quòd
Ultrà posses,
Ut excederes.
Illi
Debent tempori,
Quòd
TE præcesserint;
TU TIBI,
Quòd
Eos
Prædecessores superes.
Unum verò
Eorum gloriam
Reddit incomparabilem,
Nempe,
TE genuisse;

Hanc tamen
A' TE accepere;
Factum enim est,
Ut
Eorum sanguinis hæres
Eos quoque
TUÆ gloriæ Hæredes
Efficeres.
Ergo
REGUM OPTIME,
Ut
Ab Illis adepta,
Et à TE addita,
Per TE
Fiat sempiterna,
Accipe
Quem sacramus Librum,
Seu potius

Speculum,
Et Icones , & facta exhibens
TUORUM, & TUA;
Idque etiam magnificentiae
TIBI augebis ,
Præ TUIS,
Scilicet ;
Sacratum
Accipere à nobis.

Speculum
Elcones, & terra eximias
TUORUM, & TUA;
Idque etiam magnificas
SOCIUM angelis, canon
PASTORIS;
Sacerdot;
Sacerdotum
Accipere a nobis.

Imperialis
Sacerdotis

JOANNES I. PORTUGALLIE
REX.

G. L. Debris sculptor Regius univ. et sculpsit 1742.

JOANNES I.
PORTUGALLIÆ REX.

JOANNES
Petri Primi
Lusitanorum Regis Filius,
Aprili mense natus,

JOAN. I.

A

Ofendit

JOANNES

Ostendit,
 Ut ille terris lætitiā,
 Ita se Patriæ
 Aperire felicitatem.
 Ulyssipo,
 Urbs ea septicollis,
 Dedit vagienti cunas,
 Jam tum
 Novo Incolæ
 Aut ascensum,
 Aut eminentiam præfagiens.
 Undenis,
 Ac ad discendum
 Vix aptus,
 Declaratur
 Magister Equitum.
 Cùm reptare desiit,

Equitibus præesse cepit :
Et bellis bullas ,
Et prætextam mutavit sago.
Ab Eleonora in carcerem trusus
Intentatam sibi mortem
Evasit :
Insidias pertæsus ,
Acquiescere non potuit ,
Quin
Eas effugeret.
Fratris dedecus
Vel ut expiaret ,
Vel ut dedecoris
Suspicionem tolleret ,
Ouriensem Comitem
Ferro transfodit ;
Eo forsitan ductus consilio ,

*Regium ruborem
 Non aliter reddi posse,
 Nisi per sanguinem.
 Defuncto Fratre,
 Nutantes populos
 Ad libertatem vocaturus
 Fecit,
 Ut JOANNES in vinculis
 Fieret*

*Vox clamantis:
 JOANNES scilicet Princeps,
 Ab Hispano Rege detētus in carcere,
 Qui
 In vexillis depictus
 Catenis oneratus,
 Suis vinculis
 Populos traxit,*

PORTUGALLIÆ REG. 5

*Ac strictius
Pro Defensore colligavit.
Munus acceptum
Ut impleret,
Et terrâ, marique
Suos defenderet,
Ulyssiponensem arcem
Ratione victam,
Obsidione perterritam
Sine armis cepit;
Classemque oppositam fugavit,
Non tam ipse,
Quàm Cælum,
Quod,
Immissa peste,
Sibi suppetias advènit.
Ex Defensore*

6 JOANNES

*Rex est proclamatus,
Adnitente in primis
Joanne illo à Regulis
Jureconsulto,
Qui
Stylo suo
Corruentem Rempublicam fulsit ;
Ut intelligant Potentes
Plus sæpe debere se libris,
Quàm armis ;
Et nullam hostibus
Maiorem inesse calamitatem,
Quàm à calamis ;
Siquidem
Valentiùs pugnatur stylis,quãtelis.
Conimbricam ingressum,
Regem pueri salutarunt ,*

*Equitantes in cannis,
 Mox viri pleni canis,
 Sed non multò post
 Hispanus in Conimbricam irruens,
 Non paucos elinguavit,
 Ignorans,
 Nihil aliud esse
 Linguas è civibus avellere,
 Quàm famæ addere
 Crudelitatem vulgaturæ.
 Haud hac placatus,
 Imò
 Severiorem effrænis in pœnam,
 Aliis manus, pedesque aliis
 Amputari præcepit,
 Eo forsitan astu,
 Ut se*

*Ab eorum ictibus, & incurfibus
Tutaretur.*

*Expiavit tamen immanitatem
Aljubarrota Pagus,*

Ubi JOANNES

*Cum Hispano de Corona difceptās,
Et coronam, & palmam reportavit;*

Quam victoriam

Adverfo ſibi Soli vertendam

Dictitabat Hispanus,

Fateri coactus

(Vel invitus)

Adverfus eum

Pro Luſitanis Cœlum pugnare.

Hinc

Fuſus, ac proſtigatus diſceſſit,

Atratusque, atque pullatus

PORTUGALLIÆ REG. 69

*Per septem annos incessit,
Seu ut eo modo
Suum mœrorem ostenderet,
Seu ut quoquomodo
Nostros triumphos obscuraret.*

Posthac

*Urbes, Pagos, Loca
Vi, terrore, deditioe
Aut Sibi JOANNES comparavit,
Aut restituit;
Excubiarum, & laborum pretio
Mercatus,
Vel Sibi adversantibus,
Felicitatem.*

*Nec
Hispanorum vis, aut multitudo
Hosce triumphos imminuit,*

*Quin adauxit ;
Cùm enim JOANNES
Et plures , & robustiores invasit ,
Et plurimum , & robustiorum
Victor evasit ,
Quorum
Et vim domuit ,
Et cervicem calcavit ,
Non tamen pressit ;
Neque enim
Hostes voluit opprimere ,
Sed subdere , & inclinare.
Non pauci
Sponte sua victi
Sese tradiderunt victori ;
Rati ,
Fore sibi gloriosius*

*Tanto Principi libertatem sistere,
Quam vendere.*

Interea JOANNES

Philippam

Angliæ atavis editam Regibus

In sceptri sociam, & coronæ

Elegit.

Pater Patriæ

Noluit eam Matre orbari.

Regnum,

Quod victoriis oneraverat,

Solus noluit sustinere;

Proinde

Conjugem addidit,

Ut

Utroque fultum

Permaneret.

*Et firminus, & elatius.
Quietis impatiens
Post victum Hispanum,
Sacratius bellum adortus,
Lacessivit Afros:
In Ceptam
Plenis velis contendens,
Vix eam obsessit,
Expugnavit,
Apprehensamque
E' Barbarorum potestate solvit,
Ut sanctiorem
Deo sacraret.
Dei jura roboravit suis,
Ut pareret, quibus par erat.
In Lusitaniam reversus,
Probè sciens*

*Non minorem esse virtutem,
Quàm quærere, tueri parta,
Regnum,*

*Quod acquisivit
Armatae Palladis telo,
Togatae tutelâ
Servare voluit.*

*Idcirco
Justiniani Codicem
Evulgari fecit,
Omnibusque Scientiis, & Artibus
Instrui curavit.*

*Strenuus ignorantiae hostis,
Non nisi validis, & disertis
Voluit imperare.*

*Fortitudinem
Dei timore roborans,*

*Et sapientiam
Pietati conjungens,
Exercituum Domino
Et vertit victorias,
Et retulit gratias,
Quas
Perennes habiturus
Exegit Monumentum
Ære perennius:
Scilicet
Monasterium Batagliæ,
Futurum posteris
Exemplum, & signum
Virtutis brachij,
Et
Virtutum animi.
Æquè ac Dominico,*

Francisco deditus,

Huic

Leiriense posuit Monasterium,

In quo,

Si magnitudinem non cohiberet,

Ut Minoribus se aptaret,

Minus faceret.

Virgini

Ab Oliva nuncupatæ

Guimaranense sacravit Templum,

Ratus

Deberi Dei Templo

Regale Ædificium.

Ad illud,

Plura millia passuum

Pedibus conficiens,

In annum ventitabat;

*Seque ipso
In libra ponderato,
Tantundem argenti pondus
Offerebat.*

*Scilicet
Appensus in statèra,
Neque tamen
Inventus est minus habens;*

*Sed
Pluris hinc fuit habendus,
Et à posteris librandus.*

*Eo regnante,
Canonicorum Euangelistæ
Congregatio*

*Ulyssiponem adiit,
Ibique fulgère cæpit;
Accesserunt*

*Soli elucescenti Aquilæ Pulli,
 Propiùsque
 Radios cùm ebiberent,
 Quidni
 Opera lucis ederent?
 Bonifacium Nonum exoravit,
 Ut in Metropolim
 Ulyssiponensem Sedem
 Erigere permiserit;
 Sublimior Religionis spiritus
 Haud posset non meditari
 Ecclesiæ sublimitatem.
 Annuit exoratus
 Bonifacius,
 Ejusque preces bonifaciens,
 Inde Eum
 Maximi fecit,*

*Libenter passus
Se
Concessionis gratiâ
Ab eo superari
Postulationis gloriâ.
Verus æquitatis æstimator,
Cùm reddiderit,
Quæ erant Dei, Deo;
Voluit etiam reddere,
Quæ erant Cæsaris, Cæsari;
Decrevitque
Plura sibi Palatia ædificari;
Nempe
Ulyssiponense, & Schalabitanum,
Cinthicum, & Almeirinum;
Eaque omnia magnifica,
Sinminus*

*Tanto Domino minora;
Neque enim Ars posset,
(Quamvis vellet)
Condere paria.*

*Pater Patriæ
Qui meruit appellari,
Miserorum etiam Pater
Debit dici;*

*Ita enim
Egestatem sublevavit,
Ut in dubium
Verti possit:*

*An pluribus hostibus vitã ademerit?
An pluribus Civibus vitam aluerit?*

*Veritus autem
Ne reus fieret Justitiæ,
Æquã lance*

*Clementiam, & severitatem
Trutinavit.*

Dum

Pro meritis utramque distribuit.

In se conspirantem

(Velut olim Gigantes in Jovem,)

Haud absimili

Punivit supplicio;

Ministrato, pro fulmine,

Incendio.

Neque enim nigrum adeo nefas

Aliâ deberet expiari pœnâ,

Quàm flammâ.

Illustrem Cubicularium

Non tam in se ausum,

Quàm

Regiâ abusum,

Cùm
E' Cupidinis
Non posset amovere incendiis,
Vulcani
Destinavit flammis:
Vel
Ut tam nefarii criminis
Atrocitatem clariùs ostenderet,
Vel
Ut patefaceret,
Ad tale flagitium plectendum
Vix hominum manus sufficere,
Et
Vi Elementorum opus esse.
Fortunæ
Non tam debitor, quàm Prudentiæ,
Securitatem quæsivit,

*Ut inveniret;
Nec invenit
Antequam quæreret.
Palmas,
Quas tulit,
Labore, vi, & ferro secuit;
Utque
Immarcescibilem coronã intexeret,
Sudoribus irrigavit.
Duces,
Se Duce, egregios fecit,
Strenuissimosque præfecit;
Quos inter
Nonium
Regni Comitem Stabilem
Constituit,
Utpote cui*

*Debere se fassus est
Regni stabilitatem.*

Hic

Ille Nonius est,

Qui

*Multarum Copiarum Ductor,
Posuit tyrocinium victorias;*

Et

Post debellatos hostes,

Ne inglorius viveret,

Dum non pugnaret,

Sibi ipsi

Bellum indixit;

Innumerisque virtutibus stipatus,

De se ipso

Triumphum reportavit;

Non

*Aperto Campo;
Sed
Carmelli inclusus Colle;
Ubi
Cilicium præferens baltheo
Cecinit receptui.*

Interea

JOANNES,

*Qui
Regnum sibi ædificavit,
Vidit illud
Octo filiis è Philippa susceptis,
Quasi totidem innixum columnis.*

*Prima
Thalami fecunditatem detexit*

Blanca,

Quæ

(*Auroræ æmula*)
Vix apparuit, disparuit,
Vix nitorem sparsit, abscondit,
Enatæque risus
Denatæ fletibus immiscuit.

Huic,
 (*Veluti Sol*)
Successit Alphonsus,
Qui
Duo lustra emensus,
Immensisque
Virtutum splendoribus illustratus,
Bracaræ sepultus Augustæ,
Eam
Augustiorem reddidit,
Vivens moribus,
Mortuus cineribus.

*Tertium obtinuit locum,
Qui
Etiam obtinuit Regnum,
Nempe
Eduardus,
Heres
Paternæ Dignitatis, ac Virtutis.
Petrum
Assequuta est Conimbrica
Ducem;
Elisabethaque
Jametis Comitis filia
Sponsam.
Præfuit Christi Militiæ
Henricus
Visiensis Dux;
Joannesque*

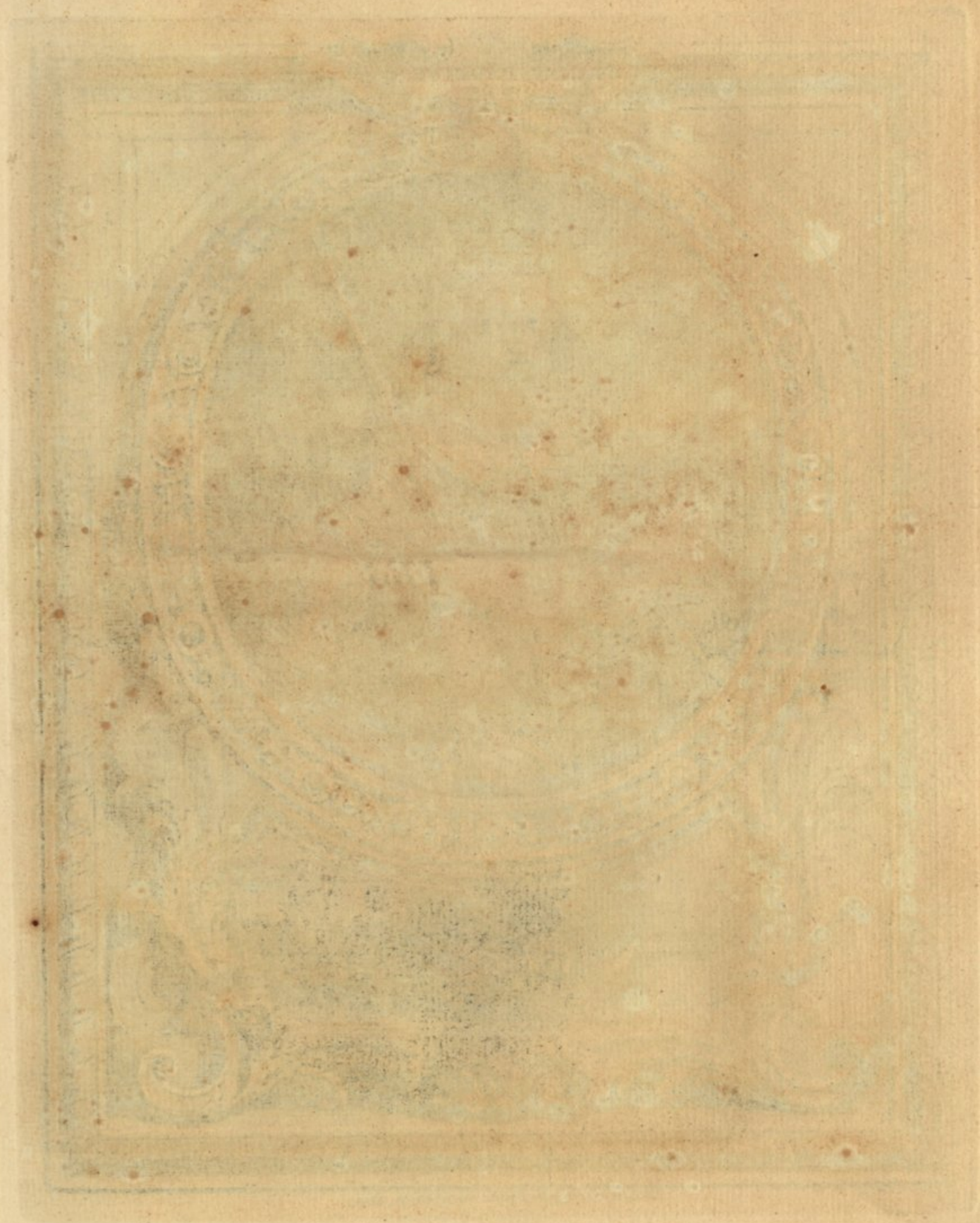
*Regni Comes stabilis
 Divi Jacobi Militiæ præfuit:
 Pares fecit utique
 Et natura, & gratia
 Sanguine, & Dignitate.
 Vidit Ulyssipo
 Ferdinandum
 Avisiensis Ordinis Magistrum,
 Flevitque
 Africae catenis onustum,
 Ibiq; mortuum;
 Scilicet
 Perit
 Obstrictus vinculis servitutis
 Ab illis,
 Quos voluit trahere
 Vinculis Charitatis.*

*Denique
Elisabetham
Adeptus est Sponsam
Philippus
Tertius Burgundiæ Comes,
Ut
Regna etiam extera
Lusitana Soboles
Illustraret;
Ac si Deus
Eam multiplicem indulserit,
Ut
Omnibus splendorem
Afferret.
Per id temporis
Evoluebatur annus
Millesimus quadringentesimus*

*Septuagesimus quartus ,
 Quo
 Aetatis
 Sextum supra septuagesimum
 Enumerans ,
 Fati necessitatem
 Elusit JOANNES ;
 Quippe qui
 Licet obiisse videretur ,
 Seculorum omnium venerationem
 Cum promeruerit ,
 Adhuc vivit ;
 Ipsasque tenebras ,
 Quas
 Pati debuit moriturus ,
 Deficiens sol
 In se recepit.*

*Tandem
Quiescit
Cum Regibus, & Principibus
Regali,
Quam edificavit sibi,
Solitudine
In Monasterio Batagliae,
Ubi
Etsi in pace quiescit,
Ad signum Tubæ,
Ut bellator,
Surrecturus.*

JOANNES II. PORTUGALLIAE
REX.

G.F.L. Debric sculptor Regius inv. et caulp. 1743.

JOANNES II.
PORTUGALLIÆ REX.

O A N N E S
Ab Alphonso Quinto,
Et Elisabetha
Lusitaniæ Regibus procreatus,
Non sine

Peculiari

*Peculiari mysterio
Nativitatis ordine*

Fuit tertius;

Ac si

Natura duobus præluderet,

Ut Eum

In lucem ederet.

Ulyssipone natus

Majæ dicato Mense,

Futuræ magnitudinis

Et à loco, & à tempore

Sortitus est signum.

Eloquens

Adhuc infans,

Potius ad docendum,

Quàm ad discendum

Natus videbatur:

*Didicit tamen
 Omnes scientias,
 Ut
 Nullo non modo
 Fieret sapiens,
 Naturâ, & Arte.
 Patre
 Doctore, & ductore
 Posuit tyrocinium.
 Regia Indoles
 Quid non egregium spondèret
 Regio magisterio, & exemplo?
 Didicit utique
 Mores regere,
 Arma cœptare,
 Hostes hostire.
 Zilam,*

*Quam primam obsedit,
Expugnavit:*

Ast

Disceptatum est diu de victoria;

Forsitan

Ut JOANNI

Gloriosior extiterit,

Dum

Multo sanguine Maurorum

Steterit.

Equidem

Tot hostias, quot hostes jugulavit,

Cum acueret ut fulgur

Gladium suum.

Ex hoc tamen

Quod

Luna tota facta est sicut sanguis,

Non abs re dixeris
A' Luna
Signum diei festi;
Namque
Ibi Alphonsus
JOANNEM
Oarmavit Equitem,
Ubi ille
Exarmavit equites;
Factumque est
Victoris præmium
Victoriæ instrumentum.
Ense donatus
Acquiescere non potuit,
Quin eum educeret,
Ut protegeret
Dei causam,

*Et protenderet
Regni gloriam.
Idcirco
Taurenſi (quod aiunt) prælio
In Hispanum exercitum irruit,
Quem,
Si non funditus evertit,
Magnâ tamen ſtrage
In fugam convertit;
Et Patrem,
Patrisque aciem
In hoſtico laborantem,
Non viam inveniens,
Sed enſe
Faciens
Reduxit incolumem;
Forſitan*

*Improbaretur temeritas ,
Ni virtus probaretur pietas.*

*Subente Patre,
Rex est appellatus ;
Verùm*

*Onus tituli admisit ,
Et tituli honorem dimisit ,*

*Nè
Gemino sole
Irradiaret Lusitania ;*

*Novo tamen
Et justiori titulo
Rex meruit appellari ,
Cùm tituli honorem rejecit ;*

*Nemo enim
Digniùs coronam cingit ,
Quàm*

*Qui abjicit.
Regnum,
Non ab hominum arbitrio,
Sed à Deo
Regnorum arbitro
Voluit accipere;
Ea propter
Imperij habenas non ante suscepit,
Quàm
Pater è vivis sublatus
Eas reliquit.
Bis coronatus,
Utpote qui
Pluribus Regnis imperare dignus,
Ne
Majestati deesset
Honor debitus,*

*Induit Purpuram,
Insimul & auctoritatem.*

Hanc

*Regni Primores
Haud veriti sunt, uti par erat;*

Imò

*Propriâ abusi,
Ab illa verebantur.*

Ast

JOANNES,

Ut innueret,

Se,

Quem Regem salutabant,

Non penes vocem

Esse Regem,

Ostendit

Se penes auctoritatem.

Voluit
De eo omnes certiores reddere;
Nempe,
Regem esse solem,
Stellas Dinastas,
Qui
Non auctoritate propria,
Sed
A Rege accepta,
Ceu luce à sole mutuata,
Deberent splendescere.
Præterea
Regum esse præcipere,
Clientum
Præcepta facessere,
Mentem explorare,
Nutibus obedire,

*Servitute libera,
Fidelitate necessaria,
Obedientia ceca.*

Verùm

Cùm

Nonnullos longè aliter se gerere

Animadverteret,

Animadvertit in eos.

Verus æquitatis amator

Plus æquo sese extollentes

Non tulit.

Idcirco

Quorundam capita dejecit,

Ut majestatem Regis

Demissè venerarentur.

Homo supra omnem timorem,

Quòd

Nihil sibi timuerit
 Vel ab iis,
 Qui
 Plus timeri solent occisi,
 Quàm
 Videntes.
 Marchionis Montemajorensis
 Reipublicæ statum
 Molientis convellere,
 Effigiem præcepit decollare,
 Ut
 Illius simulacrum daret pœnas,
 Cujus pedibus
 Timor
 Addiderat alas.
 Immeritò
 Crederetur incolumis,

Cùm vixerit
Reus, profugus, exhonoratus.
Ducem Visiensem
Ut conjuratum examinavit,
Exanimavit;
Ne
Diu respiraret vivus,
Postquam
Perfidie spiravit virus.
Non deberet tamen
Cadere Regis dexterâ
Homo mentis adeo sinistrae,
Nisi
Eo tantùm
Quòd
Sola Regis dextera
Uno posset impulsu

*Ereſtam perfidiam ſternere;
Collapſamque Rēpublicam erigere.*

Post ſedatos

Hosce tumultus

Non ſedit;

Neque enim

Voluit tantum

Imperium pace quietum,

Sed

Bello etiam glorioſum.

Cœleſtium ſphærarum motûs

Ac ſi

Æmulator exiſteret,

Cum illæ

Remetirentur Cœlum,

Menſus eſt ſolum,

Et ſalum;

Siquidem
Guineæ explorandæ cupidus,
Quasi
Lusitaniæ
Confinibus angustatus,
Classem adornari jussit,
Cui
Jacobo Duce præposito,
Congi
(Ut appellant) Regnum
Detexit,
Lisicæque Coronæ addixit.
Primus Guineæ Dominus
Meritò appellandus;
Quippe qui
Primus animum appulit,
Ut Dei Fidem

Illi appulerit.

Ea

Erat animi pietas,

Ut

Non tam sibi, quàm Deo

Imperia acquireret,

Acquisita reformaret.

Idcirco

Primâ in Æthiopia Arâ

Ejus auspiciis

Vero Numini sacratâ,

Reddidit Deo cultum,

Christo Templum,

Ecclesiæ honorem,

Sibique

Facti gloriam,

Quantumvis

Et ipsam Deo verteret.
In ea Guineæ parte,
Ex auri copia
Mina appellata
Excitari jussit Castellum
Divo Georgio sacrum,
Eo scilicet
Ductus consilio,
Sua interesse
Arces extruere,
Exstructasque
Divorum auxilio committere,
Ut starent.
In Mauros
Expeditionem decernens,
Azamorij Civium
Legatos recepit,

*Per quos
Illi
Sese dedere exponebant,
Forfitan
Armorum formidine consternati,
Vel potius
JOANNIS reverentiâ devicti.
Nondum tamen
Hisce trophæis
Extinguebatur satis
Gloriæ sitis;
Adeo vehemens erat,
Ut
Solo extingueretur Oceano.
Ea propter
Solvit è Tago,
Ut dominaretur*

*A' mari usque ad mare.
 Unde gloriam exquisierit
 Post superatos ultimos limites,
 Nisi
 Post ultimos fines?
 Ad detegendum Orientem
 Tres naves instruxit,
 Promontoriumque Tormentorium
 Detexit,
 Quod
 A' bona (quam induxerat) spe
 Bonæ spei Caput
 Appellatum est;
 Ut inter se convenirent
 Nomen, & omen.
 Nequam verò
 In Indiam*

Intentatam viam relinqueret,

Misit

Qui eam

Terrestri itinere detegerent.

Nimirum

Adeo suis confidebat,

Ut eos

Nullâ non viâ

In ardua mitteret;

Sciens

Idem esse mittere,

Ac

Meritis onerare,

Viasque fortunæ

Augere

Eorum, & suæ.

His autem

*Expeditionibus
Pecuniam
Adeo ingentem consumpsit,
Ut
Incertum judicatu reliquerit,
Fueritne
In acquirendis Dominiis sollicitior;
An
In erogandis largitionibus
Liberalior?
Hisce
Exteriorum benevolentiam traxit;
Domesticorumque
Voluntates obstrinxit;
Præsertim
Cum
Magnâ grassante pestilentia*

*In Provincia Transtagana,
Totus incumberet,
Ut eam extingueret.*

*Rectius ducens
Clientum vitæ consulere,*

*Quàm
Thesaurus asservare;
Utpote cui*

*Utiliores videbantur
Virorum Copiæ,*

*Quàm
Auri copia;
Magisque libranda
Vis ferrea,*

*Quàm
Pondera argentea.
Hinc*

Bellica virtute præditos,
Ac
Animi præstantiâ distinctos
Et studio amplecti,
Et donis
Afficere solebat;
Ut
Regali indulgentiâ
Evaderent præstantiores.
Natalium splendore illustres,
Sed
Animi virtutibus deficientes
Ad Reipublicæ munera
Ineptos dijudicabat;
Eosque tantùm
Credidit dignos,
Qui

*Se ipsos
Fecerint benemeritos.
Civium constantiam amabat,
Animosque
Rectos, ac vividos
Non contundere, & deprimere,
Sed
Fovère, & attollere
Consuevit.
Sapientes, ac Doctos,
Quasi
Reipublicæ Astra ducens,
Regiæ Expeditioni admovit;
Quidque,
Nisi
Regni splendorem portenderet
Magna hæc Astrorum conjunctio,*

Cui
Præerat JOANNES
Ut Luminare Majus?
Jure tamen
Eum
Et solem, & sapientem dixeris,
Cum
Præesset, & dominaretur Astris.
Uti litteris,
Atque armis,
Ita
Et opibus
Rempublicam stabilivit;
Utque
Faceret divitem
Quam fecerat pulchram,
Omni sollicitudine

Commercium augere studuit;
Cum
Optime noverit
Haud aliter,
Quam
A Civium opulentia
Fieri Reges opulentos.
Ne tamen
Quorum utilitati consuleret,
Morum rectitudini
Non provideret,
In ludentes
Severè animadvertit,
Aedesque publicas
Ludis prohibitis frequentatas
Cremari jussit,
Ne